

POSTANOWIENIE

Dnia 5 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Józef Dołhy

Protokolant Anna Kuras

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Naczelnej Rady Adwokackiej
Diany Walczanow,

w sprawie **adwokata T. L.**,

obwinionego z art. 80 Prawa o adwokaturze w zw. z § 1 ust. 2, § 4, § 13, §14, §16,
§ 17 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 5 maja 2016 r.

kasacji, wniesionej przez obrońcę obwinionego,
od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 21 listopada
2015 r.,
zmieniającego orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...] z dnia 1
grudnia 2014 r.,

1/ oddala kasację uznając ją za oczywiście bezzasadną,

**2/ zryczałtowanymi kosztami sądowymi postępowania
kasacyjnego w kwocie 20 (dwudziestu) złotych obciąża
obwinionego.**

UZASADNIENIE

Obwinionemu – adwokatowi **T. L.** – postawiono zarzuty tego, że:

1. w nieustalonym czasie w 2012 roku, jednak nie później niż 29.08.2012 roku nie zachował zasad rzeczowości, umiaru i oględności w ten sposób, że w sieci Internet, w grupie dyskusyjnej [...] zamieścił informację: „Kto zna firmę [...]? Zbieram informacje na temat ww. firmy w związku ze sprawą sądową o sfuszerowanie wykonania [...]. Jeśli ktoś coś o nich wie i może się podzielić – będę wdzięczny za info. Pozdrawiam, T. L.”
 - czym dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 Prawa o adwokaturze w zw. z §13 i §17 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu.
 2. w dniu 17 stycznia 2013 roku w piśmie skierowanym do W. R. groził W. R. ściganiem karnym z art. 286§1 k.k. i art. 238 k.k. na wypadek gdyby W. R. skierował przeciwko niemu pozew, akt oskarżenia, skargę na jego postępowanie do Okręgowej Rady Adwokackiej w [...],
 - czym dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 Prawa o adwokaturze w zw. z §14 i §16 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu
 3. w dniu 17 stycznia 2013 roku w piśmie skierowanym do W. R. poderwał zaufanie do zawodu adwokata w ten sposób, że groził W. R. nagłośnieniem m.in. w miesięczniku [...] działań W. R. w postaci skierowania pozwu, aktu oskarżenia, skargi do Okręgowej Rady Adwokackiej wobec niego w razie nieodstąpienia przez W. R. od ich podejmowania
 - czym dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 Prawa o adwokaturze w zw. z §1 ust.2 i §14 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu.
- Orzeczeniem z dnia 1 grudnia 2014r. Sąd Izby Adwokackiej w [...] uznał obwinionego winnym popełnienia wszystkich zarzuconych mu czynów,

za pierwszy z nich wymierzył karę upomnienia, a za dwa pozostałe nagany i orzekł karę łączną nagany.

Orzeczenie to zostało zaskarżone apelacjami obwinionego, jego obrońcy oraz pełnomocnika pokrzywdzonego.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzeczeniem z dnia 21 listopada 2015r. zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że za wszystkie przypisane czyny wymierzył kary upomnienia i orzekł karę łączną upomnienia.

Orzeczenie to zaskarżone zostało kasacją obrońcy obwinionego. W skardze podniesiono zarzuty obrazy:

1. art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z §1 ust.2, §13, §14, §16 i §17 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie. Zaniechanie dokonania precyzyjnego opisu czynów uznanych za delikty dyscyplinarne, nie wskazania które z podstaw odpowiedzialności dyscyplinarnej mają zastosowanie w sprawie oraz nie wskazanie w orzeczeniach kwalifikacji prawnej każdego z zarzuconych czynów. Naruszenie §43 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu, poprzez nie zastosowanie tego przepisu do stanu faktycznego sprawy, pomimo iż obwiniony umieszczając zapytanie w internecie działał w obronie interesów swojego klienta na podstawie udzielonego mu pełnomocnictwa;
2. art. 54 ust 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, oraz art.10 ust.1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 roku (Dz. U. z 1993, nr.61, poz. 284) oraz art. 8 pkt.1 ustawy Prawo o adwokaturze, gwarantujących obwinionemu prawo wyrażania swoich poglądów pozyskiwania i rozpowszechniania informacji, wobec nie zastosowania tych przepisów do stanu faktycznego sprawy;

3. art. 404§2 k.p.k. i art. 458 k.p.k. poprzez naruszanie zasady bezpośredniości, ciągłości i koncentracji materiału dowodowego na skutek prowadzenie w dniu 21 listopada 2015 roku przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny odroczonej rozprawy w dalszym ciągu, pomimo iż skład Sądu uległ zmianie w wyniku nie stawienia się na rozprawę sędziego sprawozdawcy oraz upływu około dwóch miesięcy od poprzedniej rozprawy;
4. art. 433§2 k.p.k. oraz art. 457§3 k.p.k. poprzez zaniechanie ustosunkowania się przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny w motywach orzeczenia do większości zarzutów i wniosków zawartych w odwołaniu obrońcy obwinionego. Nie ustosunkowanie się do zarzutów obrońcy wskazujących na naruszenie przez Sąd I Instancji przepisów prawa procesowego, a zwłaszcza: art. 4 k.p.k., art. 5§2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 167 k.p.k., art. 172 k.p.k., art. 193 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 413§1 pkt 4 i 6 k.p.k., art. 413§2 pkt 1 k.p.k., art. 424§1 pkt 1 i 2 k.p.k., art. 443 k.p.k. w zw. z art. 95 ustawy Prawo o adwokaturze, co miało niewątpliwie wpływ na treść orzeczenia;
5. art. 89 ust. 2 ustawy – Prawo o adwokaturze, oraz art. 7 k.p.k. w zw. z art. 95 ustawy Prawo o adwokaturze, poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów, oparcie ustaleń jedynie na fragmentach materiału dowodowego, całkowite pominięcie dowodów korzystnych dla obwinionego, a zwłaszcza opinii biegłej dr J. P. z zakresu językoznawstwa, orzekanie na zasadzie całkowitej dowolności w zakresie oceny zebranych w sprawie dowodów;
6. art. 437§1 i §2 k.p.k., polegającej na zaniechaniu uchylenia zaskarżonego orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi, pomimo

uchybień procesowych uniemożliwiających kontrolę odwoławczą orzeczenia;

7. art. 455 i art.437§1 k.p.k. oraz art. 95 ustawy Prawo adwokaturze, poprzez utrzymanie w mocy przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny zaskarżonego orzeczenia Sądu pierwszej instancji w punkcie pierwszym, gdzie wymierzono obwinionemu karę upomnienia na podstawie art. 80 ust.1 pkt 1 ustawy, pomimo iż przepis ten kary upomnienia, jak też żadnej innej kary dyscyplinarnej nie przewiduje;
8. art. 455 i art. 437§1 k.p.k. poprzez dokonanie zmiany zaskarżonego orzeczenia w punkcie drugim i trzecim jedynie w przedmiocie kar, zaniechanie poprawienia błędnej kwalifikacji prawnej w obu punktach, pomimo iż obie kary zostały oparte na podstawie art. 80 ust.1 pkt 2 ustawy, a przepis ten takich kar nie przewiduje. Uznanie w motywach orzeczenia, że przyjęta kwalifikacja prawna czynu jest błędna. Zaniechanie na podstawie art. 455 k.p.k. poprawienia błędnej kwalifikacji prawnej czynów.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i orzeczenia Sądu I instancji i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania. Ewentualnie o uniewinnienie obwinionego od stawianych mu zarzutów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja uznana została za oczywiście bezzasadną, co zgodnie z dyspozycją art. 535§3 k.p.k. zwalniało Sąd Najwyższy od obowiązku sporządzenia uzasadnienia w niniejszej sprawie.

W tej sytuacji, jedynie w najdalej idącym skrócie, wskazać można, że w najmniejszym stopniu nie zasługiwały na uwzględnienie zarzuty odwołujące się do naruszenia konstytucyjnej zasady wolności słowa i wypowiedzi, a także do naruszenia Konwencji Praw Człowieka i Obywatela. Problemem w

niniejszej sprawie – ujętym w postaci prawidłowo postawionego i opisanego zarzutu nie był bowiem zakres swobody wypowiedzania się, której adwokat nie może przecież być pozbawiony, ale jej forma. To właśnie do podwyższonych w tym zakresie standardów, dla przedstawicieli tej korporacji, odwołują się skodyfikowane Zasady Etyki, wskazując na potrzebę zachowania rzeczowości, umiaru i oględności. Odnosząc zaś rzecz całą do tych standardów nie ma istotniejszego znaczenie samo posłużenie się słowem „sfuszerować”, ale przede wszystkim – „fakt, że wpis o tej treści w ogóle został na tym forum zamieszczony” (k.4 uzasadnienia Sądu I instancji). Taki sam – słuszny – pogląd wyraził również Sąd Odwoławczy i skarżący nie przedstawił w tym zakresie żadnej istotniejszej argumentacji, która podważałaby to stanowisko.

Nie można też zgodzić się z twierdzeniem skarżącego, że orzeczenia obu Sądów Dyscyplinarnych nie zawierają prawidłowego wskazania kwalifikacji przypisanych czynów, a uzasadnienia, przedstawienia okoliczności, które legły u podstaw zapadłych rozstrzygnięć oraz omówienia zarzutów postawionych w środku odwoławczym. Ma rację natomiast obrona, że błędnie w tych orzeczeniach wskazana została podstawa wymiaru kary, gdyż winien być tu przywołany art. 81 ust.1 pkt 1 i 2 Prawa o Adwokaturze, a nie art. 80 ust.1 pkt 1 i 2 Prawa o Adwokaturze. Omyłka ta ma jednak charakter z jednej strony oczywisty, a z drugiej czysto pisarski. Wymaga sprostowania w odpowiednim trybie, lecz jednocześnie nie miała jakiegokolwiek wpływu na treść zaskarżonego orzeczenia.

Podobnie, Sąd Odwoławczy, z oczywistych względów nie mógł naruszyć art. 437§1 k.p.k., oraz art. 95 ustawy Prawo adwokaturze nie dokonując uchylenia zaskarżonego orzeczenia, czy też utrzymując je częściowo w mocy, skoro uznał, że właściwym rodzajem rozstrzygnięcia będzie orzeczenie o jego zmianie, wszak przepisy te przewidują dla sądu odwoławczego taką formę i rodzaj rozstrzygnięcia.

Wskazać trzeba również, że nie było poprawnym wskazanie na naruszenie art. 404§2 k.p.k. w sytuacji, gdy zmiana składu orzekającego może wywołać daleko dalej idące reperkusje procesowe, niż tylko zaistnienie uchybienia o charakterze względnym, które zresztą wymagałoby wykazania jego wpływu na treść orzeczenia, czego skarżący w swej kasacji nie uczynił.

Ta właśnie kwestia powodowała konieczność sporządzenia uzasadnienia postanowienia Sądu Kasacyjnego, gdyż wiązała się z koniecznością dokonania rozważań, które Sąd Najwyższy poczynił z urzędu.

Bezspornie bowiem skład Wyższego Sądu Dyscyplinarnego rozpoznającego niniejszą sprawę w dniu 26 września 2015r. i w dniu 21 listopada 2015r. różnił się. Na pierwszej z tych rozpraw w składzie Sądu zasiadał adw. L. G., a na kolejnej, w jego miejsce wstąpiła adw. M. T. Niewątpliwie, zgodnie z dyspozycją art. 404§2 k.p.k. wymagało to poprowadzenia sprawy odwoławczej od początku. Co istotniejsze jednak, nieobecność któregośkolwiek z członków sądu na całej rozprawie, stanowi bezwzględną przesłankę odwoławczą z art. 439§1 pkt 2 k.p.k.

Przeanalizowania zatem z urzędu wymagała kwestia, czy przy rozpoznawaniu sprawy dyscyplinarnej adwokata T. L. doszło do opisanego uchybienia, co winno skutkować uchyleniem zaskarżonego orzeczenia bez względu na to, czy wada ta miała wpływ na treść wydanego orzeczenia.

W ocenie Sądu Najwyższego do tego typu uchybienia w tej sprawie nie doszło. Wynika to z tego, że rozprawa w dniu 26 września 2015r. w istocie była „pustym” terminem. Nie przeprowadzono na niej, poza złożeniem sprawozdania, żadnej innej czynności, która miałaby jakiegokolwiek znaczenie dla dalszego biegu procesu.

Na tym terminie obrona złożyła co prawda również opinię prywatną z zakresu językoznawstwa i Sąd postanowił ją dopuścić jako dowód w sprawie, lecz z akt sprawy nie wynika, aby z opinią tą Sąd się zapoznawał, a z powodu

nieobecności pokrzywdzonego i jego pełnomocnika rozprawę natychmiast odroczone, aby umożliwić im zapoznanie się z treścią tego dowodu.

Na kolejnym terminie rozprawy – 21 listopada 2015r., nadal procedowano nad tą opinią – pokrzywdzony oświadczył, że zapoznał się z jej treścią i nie zgłasza żadnych uwag.

Nie wydano co prawda ponownie postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłej z zakresu językoznawstwa, ale czynność ta, zgodnie z art. 368 k.p.k., w ogóle nie wymagała takiej formy orzeczenia w sytuacji, gdy pokrzywdzony nie sprzeciwiał się dopuszczaniu tego dowodu.

Wszystkie inne czynności postępowania odwoławczego przeprowadzono w tym dniu i zamknięto sądowy przewód odwoławczy. Z naruszeniem art. 453§1 k.p.k. rozprawy tej nie rozpoczęto od wygłoszenia ustnego sprawozdania (a przynajmniej brak o tym wzmianki w protokole rozprawy). Brak ten jednak jest uchybieniem o charakterze względnym i nie miał żadnego wpływu na treść wydanego orzeczenia.

W tej sytuacji nie można przyjąć, że doszło przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy do uchybienia o charakterze bezwzględnym, gdyż całość rozprawy odwoławczej została przeprowadzona przez ten sam skład Sądu Odwoławczego i miało to miejsce wyłącznie w dniu 21 listopada 2015r.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

kc